

# Militaire Spectator.

Dingsdag, den 26<sup>ten</sup> Junij

De *Militaire Spectator* verschijnt op onbepaalde tijden. Men abonneert zich voor 10 nummers, bij alle Postdirecteuren en Boekhandelaren, door het geheele Koninkrijk à f 2, 25, franco per post. De Jaargang zal de 40 nummers niet te boven gaan. Alle inzendingen geschieden, franco, aan de Uitgevers BROESE & COMP. te Breda, met het opschrift: *Voor den Militairen Spectator*.

## VERRASSING

VAN

## SCHWEIDNITZ,

IN 1761.

(*Vervolg en slot van N°. II.*)

Het leger had, in den voormiddag, nog last bekomen, om tegen den avond de tenten af te breken, en zich op marsch te begeven, ter bezetting van een kamp, nabij *Reichenbach* afgestoken. De kavallerie van den regtervleugel stelde zich ook werkelijk des namiddags ten 4 ure in beweging, alleen om den Bevelhebber van *Schweidnitz* in het denkbeeld te brengen, dat het leger nog dien nacht volgen zou.

Deze Bevelhebber, Graaf *Zastrow*, had inmiddels, door overloopers en boeren iets van de vijandelijke toebereidselen vernomen; ook had hij in den namiddag de verzameling van troepen bij *Kunzendorf* ontdekt. Sommigen meenden dat men van de stadstorens af vele wagens gezien had, die, met ladders beladen, het kamp naderden. Dit is zoo al niet onmogelijk, ten minste zeer onwaarschijnlijk. Hoe het daarmede intusschen gelegen was, hij moest, zoowel in de bekomen berichten, als in hetgeen hij-zelf zien kon en in de verwijdering des Konings, genoegzame aanleiding vinden, om te vermoeden, dat de Generaal *Laudon* zich met een gewigtig ontwerp bezig hield. Alleen dit kon hij niet onderstellen, dat deze Veldheer in ernst eenen aanval op de vesting, veel minder derzelver dadelijke beklimming wagen zoude. *Laudon* had, vroeger in dezen veldtocht, reeds eenige dagen zich in de nabijheid van *Schweidnitz*, ook zelfs wanneer de Koning even verre verwijderd was, opgehouden, zonder iets te ondernemen; dit gaf den Generaal *Zastrow* vermoedelijk mede aanleiding, om ook thans niets te vreezen. Tijdens deze eerste positie van *Laudon* bevond men zich echter in de eerste dagen van Augustus, waarin de nachten niet zeer lang zijn, en dus een ontwerp niet uitgevoerd kon worden, waartoe een herfstnacht zoo bijzonder gunstig was. *Zastrow* liet intusschen de bezetting uit 5 bataillons bestaande, om 5 ure na den middag, onder de wapenen komen en derzelver posten betrekken: hij-zelf bleef dien nacht op den hoofdwal. Een officier met 10 dragonders en een ander met 40 hussaren werden buiten de vesting gezonden, met bevel om, gedurende den nacht, op eenen verren afstand rondom de vesting, onafgebroken te patrouilleren, en op alles, wat zij zouden ontdekken, dadelijk te vuren. Behalve deze werden er 40 onderofficieren gekommandeerd, om door den Adjudant op het glacis buiten de vesting verdeeld te worden, en mede gedurende den nacht, voor de werken te patrouilleren. Om den vijand in het denkbeeld te brengen, dat men op zijne hoede was, moest de bezetting in de werken des nachts een levendig kleingeweervuur onderhouden, en zelfs de artillerie zich van tijd tot tijd laten hooren.

Deze voorzorg was geheel misplaatst. De troepen, die rondom de vesting patrouilleerden, werden daardoor, niet alleen in derzelver opmerkzaamheid gestoord; maar konden daarenboven op die wijze van de nadering des vijands in de verte niets bemerken; omdat dit laatste, des nachts, meer door het gehoor dan het gezigt geschieden moet, en het sterkere geluid van het gedurig vuren klaarblijkelijk het zwakkere van de beweging des aanvalers verdoofde. Wel is waar was aan de kavallerie-patrouillen last gegeven om, zoodra zij iets vijandelijks bespeurden, vuur te geven; maar hoe moeilijk was het, dit vuur te onderscheiden van dat, hetwelk de werken opleverden. De aanvaller had, daarentegen, alle voordeelen aan zijne zijde; want terwijl de bezetting zich met nuttelooze vertooningen bezig hield, kon hij, onbemerkt, voortrukken. Ja zelfs dienden de vuren van de verdedigers hem, in zekeren zin, als gids: daar hij, uit de meerdere of mindere sterkte van het geluid, ten naastenbij kon oordeelen, hoe ver hij nog van de werken verwijderd was. Greep hij eindelijk een der posten aan, dan konden de overigen niet weten of het daardoor veroorzaakte sterkere vuren werkelijk aan eenen aanval, dan wel aan een bijzonder bevel was toe te schrijven. Dit moest noodzakelijk aanleiding tot verwarringen en verschillende ongeregdigheden geven, en welligt is dit eene der oorzaken geweest, waarom de vijand de werken heeft kunnen naderen, zonder eerder ontdekt te worden, dan nadat hij reeds zijne ladders geplaatst had.

De bezetting sterk nagenoeg 3800 man werd op de volgende wijze ingedeeld:

Voor de wachten in de stad . . . . .	162 man.
» den hoofdwal om de stad . . . . .	400 »
» de 4 ravelijnen ieder 30 man . . . . .	120 »
» de 6 barrièren tusschen de forten ieder 36 man . . . . .	216 »
» de zoogenaamde cremaillère (1) . . . . .	48 »
» het werk vóór deze cremaillère (2) . . . . .	48 »
» de communicatiën tusschen de forten en ravelijnen . . . . .	140 »
» het waterfort . . . . .	48 »
» handlangers bij de artillerie . . . . .	102 »

totaal 1284 man.

blijvende er, tot bezetting der overige werken, nog 2516 man over.

De vier forten, van welke hier boven gewag gemaakt is, werden ieder met 270 man bezet. Van deze bleven 100 man in het fort zelf, 140 man in de buitenomwalling (*enveloppe*); 10 man patrouilleerden in den bedekten weg en 20 werden in de grachten gesteld om de ladders, indien de vijand die plaatsen wilde, om te werpen. Voor de vier forten bedroeg deze bezet-

(1) Deze cremaillère lag vóór het *Galgenfort*.

(2) Dit werk was eene *fêche* voorwaarts bovengenoemde cremaillère aangelegd, hebbende met deze laatste eene gepalissadeerde communicatie.

ting 1080 man. De overblijvende 1436 man stonden tusschen de werken en de stad, in kampen verdeeld, als eene reserve, indien de vijand werkelijk eenen aanval zoude beproeven. Ware deze reserve van duidelijke en bepaalde bevelen voorzien geweest, hoedanig zich bij eene vijandelijke onderneming te gedragen en het aangevallen fort te ondersteunen, voorzeker had de vijand alsdan niet zoo gemakkelijk deze stelling genomen. Daar men echter geenen aanval vermoedde, had men daaraan niet gedacht, en zulks had ten gevolge, dat de troepen, noch derzelver aanvoerders wisten werwaarts zij zich het eerst wenden moesten. Toen de vijand werkelijk de forten bestormde, snelden sommigen naar de forten, anderen naar de communicatie-linien; weer anderen naar de stad; in een woord: er ontstond zulk eene verwarring, dat velen in 's vijands handen vielen, alvorens derzelver posten bereikt te hebben.

Zoodra de vijandelijke kolonnen op derzelver bepaalde stellingen gekomen waren, stelden zij zich dadelijk tegen de vesting in beweging. Intusschen werden niet al de forten gelijktijdig aangegrepen. De schildwachten van het fort n°. IV (*Bögenfort*) ontdekten te kwartier voor drie ure den vijand. De bezetting nam de wapens op en begon dadelijk een levendig geschut- en klein geweevuur op den aanvallers. De Oostenrijksche bataillons wierpen zich echter in den bedekten weg en verspreidden zich ter rechter en linker zijde, ter bereiking van de brug, die binnen het fort leidt. Het eerste dezer bataillons trok in den bedekten weg tusschen het fort en het ravelijn n°. IV, en geraakte daar met een onderofficiers-post slaags. De bezetting van de *enveloppe*, dat vuur in derzelver rug hoorende, dacht niet anders of zij was verloren, en snelde naar de brug ten einde binnen het fort te kunnen komen. Daar deze brug echter opgehaald was, trokken zij op de communicatie-linie terug, naar de troepen, die daar reeds geposteed stonden. Ten 3 ure werden deze troepen in den rug aangegrepen en geslagen. De bezetting van het fort zelf verdedigde zich intusschen ten hardnekkigste en sloeg tot tweemaal den storm af. Eindelijk echter overwon de overmagt. De vijand beklom het fort en nam het geheel in bezit. Naauwelijks was dit geschied of het, in de keel van het fort gelegen buskruidmagazijn sprong in de lucht, zonder dat men de oorzaak van dit ongeval heeft kunnen weten, waarbij meer dan 400 man, zoo Pruiszen als Oostenrijkers, omkwamen. De Russische grenadiers, bij deze kolonne van aanval tegenwoordig, rukten dadelijk tegen de stad op en bestegen den hoofdwal bij de *Bögen*-poort. De Majoor *Darjes* trad hen met 30 man te gemoet, doch werd van zijn volk verlaten. Een gedeelte der Pruisische reserve wilde het fort te hulp komen; doch daar dit niet in de beste orde geschiedde, werd dit gedeelte door de eerste vijandelijke bataillons, die dadelijk op de stad gemarcheerd waren, ten deele teruggedreven, ten deele gevangen genomen.

De voor het fort n°. III (*Gartenfort*) patrouillerende Officier van de dragonders ontdekte zeer spoedig den opmarsch des vijands, en gaf daarvan, door eenen dragonder, dadelijk aan den Majoor, het fort kommanderende, kennis. Deze liet onmiddellijk daarop een lichtkogel in de rigting der tegelbakkerij werpen, ter verkenning van de nadering des aanvallers. Deze laatste was er echter reeds, en drong met spoed den bedekten weg in; besteeg de *enveloppe*, verstrooide het daar aanwezige gering aantal verdedigers, en bestormde dadelijk het fort, hetwelk, niettegenstaande eenen hardnekkigen tegenstand, veroverd werd.

De eerste aanval op het fort n°. IV (*Bögenfort*) plaats hebbende, had tevens de bezetting van het fort n°. II (*Jauernikerfort*) oplettend gemaakt. Dadelijk werden uit hetzelfde lichtkogels naar de forten n°. I en III (*Galgen- en Gartenfort*) geworpen; en bij derzelver licht bespeurde men spoedig, dat de vijand tegen beide en tevens tegen het *Jauernikerfort* in vollen aanmarsch was. Men begon daarop uit de stukken een levendig kogel- en kartelsvuur op de naderende troepen te maken, en, bij derzelver meerdere nadering, werden zij, van

de *enveloppe*, ook door geweevuur begroet. De Oostenrijksche grenadiers drongen intusschen, met de grootste onstuimigheid, in den bedekten weg, beklommen de *enveloppe* en namen de bezetting gevangen. Nadat de vijand zich van de *enveloppe* meester gemaakt had, daalde een gedeelte zijner troepen in de gracht van den hoofdwal af, terwijl een ander gedeelte naar de brug, in de keel van het fort, snelde. De bezetting, den vijand daar bespeurende, dwong hem, door kanon- en geweevuur van daar terug te trekken. Intusschen bestegen de vijandelijke troepen, op onderscheidene punten, den hoofdwal van het fort en namen de bezetting gevangen. Deze aanval duurde nagenoeg anderhalf uur.

Het fort n°. I (*Galgenfort*) gaf den aanvallers het meeste te doen. De bezetting, bestaande uit de dappere soldaten van het *Treshowsche* regiment, verdedigde zich met den grootsten moed en standvastigheid, en betwistte zijn vijand elken duim breed gronds. De aanvallende bataillons werden tot tweemaal teruggedreven. Door de heldhaftige toespraak en het voorbeeld van derzelver aanvoerder, den Graaf *Wallis*, echter opgewonden, kwamen zij alle hinderpalen te boven. Een bataillon wierp zich in de gracht, de Officiers zelven droegen de ladders aan, en allen wedijverden om het eerste op den wal te zijn. Deze storm werd door de overige bataillons met gelijken moed ondersteund, het fort spoedig daarop vermeersterd en de bezetting gevangen genomen.

Na de vermeestering der forten lag nu de stad aan de beurt. Ofschoon vele manschappen van de verstrooide bezettingen der forten, en wat van de reserve niet gevangen gemaakt was, daar binnen getrokken waren, konden deze toch, bij de algemeen heerschende verwarring, geen aanmerkelijken tegenstand bieden. De stad viel ook al spoedig in handen van de Oostenrijkers. Ten half zes ure waren de forten en de stad veroverd, en de Kommandant gedwongen zich met het overig gedeelte der bezetting op genade of ongenade over te geven.

Het fort n°. V of de zoogenaamde *Waterschans* werd niet aangegrepen, aangezien, van wege de natte grachten, de beladering niet mogelijk was, en het zich toch van zelf moest overgeven, zoodra de overige forten en de stad overgegeven waren. Met het aanbreken van den dag echter waren de aldaar bewaard wordende krijgsgevangenen oproerig geworden; zij liepen de deuren hunner kazematten open, bemagtigden de bruggen en lieten de, voor het fort verschenen Kroaten binnen. Door deze schandelijk en met alle krijgswetten strijdige handelwijze werd de bezetting genoodzaakt zich krijgsgevangen te geven. Dit had omstreeks zeven ure plaats.

Nadat de vijand de stad was binnengedrongen, was de woevende soldaat de bevelen van den Generaal *Laudon* vergeten. De stad werd gedurende eenige uren geplunderd; en alle pogingen der Officiers om de wanorde te stuiten, waren te vergeefs. Eindelijk rukten de vier eskadrons dragonders onder den Prins von *Lichtenstein* op, en herstelden de orde. De Russische grenadiers gaven, bij deze gelegenheid, een bewijs van wederhouding en eene voortreffelijke krijgstuicht, welke hun steeds tot eer zijn zal. Niet alleen maakten zij zich aan geene plundering schuldig; maar bleven, wat meer is, rustig, de vermeesterde werken bezetten; niet een man verliet zijn gelid.

Deze verovering kostte den Oostenrijkers 63 Officiers, 1394 onderofficiers en soldaten, zoo dooden, gekwetsten als vermisten. De Russen verloren daarbij 5 Officiers en 92 onderofficiers en soldaten. Daartegen vielen, behalve eene groote menigte geschut, levensmiddelen en krijgsvorraad, den overwinnaars als krijgsgevangenen in handen: 1 Generaal, 10 Hoofd-Officiers, 22 Kapiteins, 75 Luitenants en 3240 onderofficiers en soldaten, alsmede de administratie, de ambulancen, de proviant-bedienden, handwerkslieden, paarden enz.

De Generaal *Laudon* liet dadelijk de beschadigde werken herstellen en benoemde den Luitenant-Generaal *Butlar* tot kommandant van *Schweidnitz*. Hij liet er eene bezetting van 8 bataillons Duitsche infanterie en 2 bataillons Kroaten, onder



de Generaals *Amadei* en *Brinken*, achter. Hij-zelf bleef met zijn leger en het Russische hulpkorps nog steeds de hoogten van *Kunzendorf* bezet houden en zond van daar kleine detachementen van 5 à 600 dragonders en hussaren in de omstreken van *Nimptsch* en *Tüpliwoda*, ter waarneming van de bewegingen des Konings. Aan de andere zijde des *Zobtenbergs* breidden de kozakken zich tot bij de poorten van *Breslau* uit.

Het ontwerp van den Generaal *Laudon* tot vermeerstering dezer vesting, kan, even als de uitvoering zelve, als een voorbeeld in deze soort van krijgsverrigtingen beschouwd worden. Het is waar de zwakte der bezetting verlichtte deze onderneming; doch ook eene tweemaal sterkere bezetting ware niet genoegzaam geweest, om den grooten omvang der werken zoodanig te bezetten, dat de aanvaller overal eenen wederstand vond, genoegzaam om hem terug te slaan. Een der hoofdgebreken der meeste vestingen, vooral bij drooge grachten is, dat die grachten zoo slecht door kanon- en geweervuur bestreken worden, en de vijand, zonder zich lang in den bedekten weg op te houden, dadelijk in de gracht afdalen kan. In dit gebrek is, door eene verandering in de kazematten en den bedekten weg, te voorzien; doch het is hier de plaats niet om over vestingverbeteringen uit te weiden.

## TOGT NAAR PALEMBANG.

in 1821.

(*Vervolg van n<sup>o</sup>. II.*)

Om de moeilijkheden te kennen, waarmede het doortrekken der geul van de groote zandbank, welke voor de rivier de *Soensang* ligt, verbonden is; alsmede de zwarigheden, welke men noodzakelijk bij het opvaren dezer rivier, vooral met zware en diepgaande schepen, ondervindt, dient men vooraf bekend te zijn met den oorsprong dezer rivier en derzelve verspreiding in andere takken.

In de hooge bergen ten Z. W. van Sumatra's kust, in het district de *Mosés*, nabij de grenzen van *Bencoelen*, ontspringt de *Moussé*, die de stad *Palembang* bespoelt. Nagenoeg eene mijl boven deze stad ontvangt zij den *Ogang*, en deze vereenigde stroomen ontvangen hier den naam van *Soensang* of *Palembangsche rivier*, hebbende eene gemiddelde breedte van 100 à 150 roeden. Van *Palembang* tot het eiland *Salanama* is de rigting dezer rivier oostelijk; van daar vervolgt zij, ten noorden, haren loop door een laag, moerassig en boschrijk land, na vele beekjes in derzelve schoot te hebben ontvangen. Zij ontlast zich eindelijk in de straat *Banka*, nagenoeg ten zuiden van *Muntok*, op ongeveer 13 Duitsche zeemijlen.

De kracht, waarmede deze rivier, inzonderheid in de West-mousson afloopt, doet haar een groot deel der zachte klei, waaruit hare bedding is gevormd, mede voeren, en maakt aan hare monding eene bank, die zich in de straat *Banka* uitstrekt, tot omstreeks 2 mijlen van de monding van laatstgenoemde straat.

Deze bank is, in de rigting der rivier doorsneden door eene geul, welke zich, bij haren zoom, in drie takken,

een Westelijke, een Noordelijke en een Oostelijke verspreidt. De westelijke is ten allen tijde bevaarbaar voor schepen van 9 voeten diepgang; doch voor vaartuigen van 12 à 15 voeten, dient men het hoog getij' af te wachten, omdat het gewone verval van water 4 à 5 voet bedraagt. Ook schepen, 18 voet diep gaande, zal men hier kunnen binnen brengen, dan daartoe moet men een springtij afwachten, hetwelk het water tot 10 voeten doet rijzen. De Noordelijke tak is altijd bevaarbaar voor schepen van 11 voet diep; en door dezen tak kunnen, met springtijden, zonder schroom, schepen van 20 voet diepte gebragt worden, daar er met het laagste getij 11 ½ voet water wordt gevonden.

Het water echter vervalt zoo spoedig, dat de meeste omzigtigheid bij groote schepen in acht dient genomen te worden, om, op den regten tijd, het binnenloodsen een aanvang te doen nemen; en men wel in het oog moet houden, te zorgen de ondiepste plaatsen nog met wassend water te bereiken; want geraakte men, in het omgekeerde geval, vast, dan zou de gelegenheid om er met dat getijde af te komen, verloren zijn gegaan, waaruit groote onheilen kunnen geboren worden.

In de geul vermeerderd de diepte, naar gelang men de monding der rivier nadert. De schepen moeten de Oostelijke zijde houden. Het is ook deze rigting, welke door ons eskader gevolgd is.

De getijden in de rivier zijn onregelmatig. Gedurende de Oost-mousson heeft men in de 24 uren eenmaal vloed, welke 6, 7 en somtijds 10 uren duurt. Bij de monding der rivier loopt de vloedstroom met een 3 en 4 mijls vaart en strekt zich uit tot boven *Palembang*, alwaar dezelve geheel afhankelijk is van de meerdere of mindere droogte in de bovenlanden, hetwelk dan ook ten gevolge heeft, dat in de West-mousson, wanneer felle regens de rivier hebben doen zwellen, de ebbe voor *Palembang* 6 weken en somtijds twee maanden kan aanhouden, en de vloedstroom zich niet verder dan tot de *Kwalle oupang* laat gevoelen.

Om nu de rivier te kunnen opdrijven, moet men gebruik maken van den weinigen vloedstroom, welke men in de 24 uren heeft, en uit het vorenstaande als nu blijkende, dat somtijds deze vloedstroom zich slechts tot aan de *Kwalle oupang* uitstrekt, moest men, om den optogt, met zoo vele en zoo groote schepen te bespoedigen, op andere middelen bedacht zijn. Het boegseren van sloepen en uitbrengen van werpen, op welke de vaartuigen werden opgewonden, werd dan ook veelal in het werk gesteld; en langs dien weg en na vele moeilijkheden en zwarigheden, zoo door het beleid der Officieren van de zeemagt, als door de onafgebroken pogingen der zee-

lieden, te hebben overwonnen, gelukte het aan het escader, om op den ioden Junij voor de vijandelijke batterijen het anker te doen vallen.

Aan Officieren, vroeger met de opname van de *Sounsangs* bank belast, werd het besturen over dezelve van alle zware schepen toevertrouwd. Den 24sten Mei waren de meeste over die bank gebragt.

Aan de monding der rivier, nabij het eiland *Panjang* berindt zich een kampong, den naam der rivier dragende, weleer zeer bevolkt; doch welker inwoners, door vrees en angst bevangen, reeds bij het naderen van het krijgsvolk van den Schout-bij-nacht *Wolterbeek*, hunne toevlugt in de bosschen hadden gezocht. De verplichtingen, in vroeger tijden aan deze inwoners opgelegd, bestonden in het loodsen over de bank der schepen, welke naar *Palembang* wilden; het verder geleiden dezer schepen tot aan derzelve bestemming en wijders het verslag doen aan den Sultan van alle aankomende vaartuigen.

Deze verplichtingen werden ook nu nog, door eenige achtergebleven inwoners vervuld; en, even na de komst der schepen in de *Palembangsche* rivier, ontving de bevelvoerende Generaal van hen eenen, in het Maleitsch geschreven brief, aan eene witte vlag geknoopt, waarin zij zich wachters van den Sultan noemden, en te kennen gaven, dat de tegenwoordigheid van zoo vele vaartuigen bij hen den diepsten schrik verwekte en zij gaarne de redenen van derzelve aankomst wenschten te vernemen. Eenige exemplaren van het manifest (1) werden hun toegezonden.

Tijdens den optogt kwamen eenige zendelingen van den Sultan van *Djambi* (2) onder geleide van *Abdul Rachman* van *Banka* bij den Opperbevelhebber aan, en boden hem hunne diensten aan. De Opperbevelhebber meende deze diensten niet te moeten versmaden. Hij gaf dezen zendelingen mede eenige manifesten en 2000 Sp. M. Het bleek later, dat deze zendelingen, wier meeningen zuiver waren, echter niets hadden kunnen bewerken. Zij bragten dan ook, namens den *Pangerang Ratow* van *Djambi* de bovengemelde gelden terug, welke de Opperbevelhebber hun verzocht als een geschenk te behouden.

(1) Men had te *Batavia* eenige, in het Maleitsch gestelde manifesten doen drukken, de vreedzaamste uitdrukkingen bevattende, en waarin de redenen dezer expeditie ontwikkeld waren.

(2) *Djambi* was eertijds eene belangrijke plaats, alwaar de Nederlandsche en Engelsche compagniën kantoren hadden gevestigd. Deze plaats is 60 mijlen van de zee verwijderd en ligt aan eene groote rivier. In vroegere jaren, o. a. in 1777, bij plaatshebbende vijandelikheden, ondersteunden de vorsten van *Palembang* en *Djambi* elkander. Ook nu was men aanvankelijk, omtrent de gezindheid van dezen laatsten, zeer in het onzeker.

Bij den optogt der rivier, ofschoon de oorlogsvaartuigen door eene voorhoede behoorlijk waren gedeckt, werden derzelve batterijen niettemin in staat gesteld, om eenen onvoorzien aanval te kunnen afweren. Men moest vooral op zijne hoede zijn, daar, bij de vorige expeditie, op de hoogte van de *Kwalle oupang*, dergelijke aanval door den vijand, en niet geheel zonder gevolg, beproefd was. Ook nu ontving de Opperbevelhebber al spoedig berigt, zoo door de voorhoede, als door eenige opgebragte Sumatranen, dat de vijand, bijna op dezelfde hoogte, andermaal eene kleine verschansing had opgeworpen. Een detachement Infanterie maakte zich daarvan meester, en de vijand nam de vlugt; terwijl twee stukken geschut den onzen in handen vielen.

Van de monding der rivier tot aan het eiland *Salanama* werd door dit eskader bijna denzelfden stroom gevolgd als door het vorige, hetwelk bij dit eiland, oostelijk afgepaald, groot oponthoud ondervond, alvorens eenen doortogt te hebben geopend. Ter voorkoming daarvan, deed de Opperbevelhebber de westzijde van dit eiland onderzoeken, en de uitslag dezer verkenning was zoodanig, dat aldaar al de schepen, zonder hindernis, voorbij trokken. (3)

Op dezelfde wijze als vroeger van de *Palembangsche* voorposten, ontving nu de Opperbevelhebber nog twee brieven van den vijand. Deze brieven weidden uit over de gegrondheid der oorlogsverklaring, waartoe de gewaande onderdrukking, tijdens het bestier van den Commissaris *Muntinghe* geleden, aanleiding zoude hebben gegeven. Deze brieven, kenlijk onder de ingeving van den regerende Sultan geschreven, bleven onbeantwoord.

Intusschen was het noodzakelijk, eenige inlichtingen omtrent de gemoedsgesteldheid te *Palembang* en den geest der bezettingen van de vijandelijke werken in te winnen. De Opperbevelhebber meende daartoe met vrucht gebruik te kunnen maken, van de reeds vroeger aangeboden diensten van eenige, tot het gevolg des *Soesoehoenans* behorende, personen. Deze werden uitgezonden; doch schier overal vonden zij de bewoners der boorden van den *Soensang* gevlugt; meer echter om zich te onttrekken aan den drukkenden arbeid en de diensten, welke de Vorst van *Palembang* van hen vorderde, dan wel uit vrees voor de naderende krijgsmagt. Eenigen dezer ingezetenen werden nogtans aan den Opperbevelhebber voorgesteld. Zij verkeerden in den allerarmoedigsten staat, en

(3) Het was te verwonderen, dat de vijand, die met zoo veel beleid, door het inheijen van zware palen, de zandbank, ten Oosten van het eiland *Salanama*, zich had weten ten nutte te maken, niet bedacht was op het geval, dat men zoude kunnen beproeven, den anderen weg der rivier in te slaan.



waren geheel onkundig van hetgeen te Palembang bestond, of van den daar heerschenden geest. Zonder het doel bereikt te hebben, werden deze ongelukkigen met een geschenk van rijst en zout terug gezonden.

Zoo als hier boven reeds gezegd is, waren al de schepen, op den 10den Junij, voor de batterijen ten anker. Een dagorder van den 11den bepaalde de ligging der schepen zoodanig, dat de koopvaardij-schepen aan den oost- en westwal des *Soensangs* en de ambulancen in het midden waren geplaatst, en door de te ageren hebbende oorlogsvaartuigen eene zoodanige stelling werd aangenomen, dat daardoor de nader te nemen en verkende positie voor de batterijen gemakkelijk kon worden gemaakt.

Bij het ingeheide paalwerk ten O. van het eiland *Salanama*, waarvan hierboven gewaagd is, had de vijand eenige stukken geschut geplaatst. Een derwaarts gezonden detachement Infanterie verjaagde den vijand spoedig van daar en bragt de veroverde stukken op. Deze stukken waren tot aan de monding geladen.

De Opperbevelhebber gelastte eene verkenning der vijandelijke werken; doch de vijand begon een zoo levendig vuur, dat het onraadzaam geoordeeld werd, de verkenning verder voort te zetten. Hoe weinig deze verkenning dan ook aan het eigenlijke doel beantwoordde, had zij echter de sterke stelling des vijands genoegzaam leeren kennen. Behalve de werken, welke reeds tijdens de eerste expeditie gemaakt waren, had de vijand, vooral bij die der *Pladjoe*, eene vermeerdering van geschut aangebragt, welke deze stelling een geducht aanzien gaf. Ook zijne zoogenaamde *waterbatterij* en die op het eiland *Tombora* waren zeer vergroot. De rivier met eene dubbele, en op vele plaatsen met eene driedubbele rij zware ingeheide palen afgesloten, scheen de nadering der batterijen onmogelijk te maken.

Den vijand in deszelfs sterkte punt dadelijk aan te grijpen, was des Opperbevelhebbers eerste gedachte. Daartoe scheen het beste middel, om de batterij de *Pladjoe* gelijktijdig door eene kolonne Infanterie van achteren te doen aanvallen, en door de oorlogschepen van de rivierzijde hevig te doen beschieten.

In de moerassige en ondoordringbare oevers des *Soensangs* moest, aan den Oostwal, een weg, welke men verzeekerd was, dat aldaar bestond, opgezocht worden, om eene kolonne van 500 man naar de *Pladjoe* rivier te rigten.

De Officieren, met deze verkenning belast, hadden weldra dien weg opgespoord. Deze was echter niets anders dan een voetpad, minder geschikt om langs te gaan, dan om hetzelfde te doorkruipen en te doorwaden. Dit pad was voor troepen en nog minder tot vervoer van geschut geschikt; het moest daartoe worden ingerigt.

Na twee zeer vermoeijende togten, elk van 10 uren, (de eerste namelijk geen voldoende uitslag opgeleverd hebbende, moest worden herhaald) bekwam de Opperbevelhebber verslag, dat men de oevers van de *Pladjoe*, bijna een kwartier-uurs boven de vijandelijke batterijen had bereikt; en dat het aldaar mogelijk was de rivier over te steken, om de bedoelde beweging te doen plaats hebben.

Een detachement pionniers, van de noodige gereedschappen voorzien, en door een groot aantal koelies ondersteund, opende behoorlijk het, daags te voren, betreden pad, en rigtte hetzelfde, in minder dan 2½ uren, zoodanig in, dat eenige kleine pontons en ligt geschut langs dien weg konden worden gesleept.

De *Soesoehoentang* had, bij het opvaren der rivier, onder goedkeuring van den Opperbevelhebber, het uitzenden van eenige vertrouwelingen hervat; waarin laatstgenoemde des te gereeder bewilligde, daar de *Soesoehoentang* op bijval en aanhang had doen hopen.

De jonge Sultan (1) beproefde, door zich in alle rigtingen in eene statiepraauw, waarop eene witte vlag wapperde, voor de batterijen te doen roeijen, ten einde de veronderstelde goede gezindheden te ondersteunen. De kanonschoten, waarmede hij echter begroet werd, drongen hem tot terug keeren, en deden dan ook van den geest der bezetting blijken.

Intusschen waren de zendelingen tot Palembang doordrongen. Zij kwamen eenigen tijd daarna terug, met een vertrouwd persoon, van den *Pangerang Ady de Patty Toea* afgevaardigd, den Opperbevelhebber verzoekende den aanval nog eenige dagen te willen staken; doordien alsdan welligt bijval zoude worden verkregen. De Opperbevelhebber stemde in eene vertraging van nog een paar dagen toe, doch ook niet langer. De genoemde vertrouwde persoon bragt daarvan den *Pangerang* berigt.

Van dit uitstel maakte de Opperbevelhebber gebruik tot het bezigtigen der schepen, batterijen, troepen enz. Alles beantwoordde aan zijne beste verwachtingen, alles beloofde tegen den dag des aanvals een echt Hollandsch gedrag, en waarborgde reeds voorloopig de overwinning.

(Het vervolg in n<sup>o</sup>. 15.)

## IETS

OVER DE KENNIS EN HET GEBRUIK DER VUURWAPENEN, EN VOORNAMELIJK VAN HET KLEIN GEWEER.

### Tweede gedeelte.

Men kan, zonder in gewaagde veronderstellingen te treden, als bewezen aannemen, dat de moed en het zelf-

(1) Op de brik *Jacoba Elisabeth* bevond zich, met deszelfs gevolg, de, te Palembang weder op den troon te herstellen Sultan.

vertrouwen bij den soldaat in evenredigheid toeneemt, naar mate zijne overtuiging van bekwaamheid, in het behandelen zijner wapenen, meer en meer vastheid verkrijgt. Wanneer deze stelling beter toegelicht en door daadzaken en voorbeelden verder moest bewezen worden, dan zou men, bij den vreemden gaande, die voorbeelden moeten zoeken, in de gevoerde oorlogen der Noord-Amerikanen tegen de Engelschen, die, van ervaren aanvoerders ontbloot, en de oude geoesfende Engelsche regimenten, geene geregelde benden kunnende tegenoverstellen, slechts door eigendommelijke krijgsgaafdheid, het overwigt behielden. Door hunne levenswijze in de wouden, hadden zij zich, door jagtoefeningen, tot uitmuntende schutters gevormd. Omzigtig alle geregelde gevechten in geslotene orde vermijdende, maakten zij gebruik van de voor hen gunstige grondgesteldheid; terwijl het vertrouwen en de bekwaamheid, waarmede zij hunne wapens wisten te behandelen, hun moed gaf, eenen sterkeren en in krijgsmaterieel overwigtigen vijand, aan te vallen, gedurig in beweging te houden en hem eene ontzettende afbreuk te doen. De Amerikaansche scherpschutters (*rifflenen*) waren bij het Engelsche leger even zoo gevreesd, als de Albanen, in vroegere en in den laatsten Turkschen oorlog, den Russen geducht waren.

Doch wij behoeven zulke voorbeelden niet bij den vreemden te zoeken, wanneer wij het betoog dezer stelling, van een ander wapen uit ons leger, willen afleiden, namelijk van het wapen der Artillerie, hetwelk van oudtijds, maar vooral van een weinig vóór de eerste Fransche omwenteling af, voor eene der beste, (voornamelijk als goede doeltreffers) van Europa bekend stond. In de daaropgevolgde oorlogen, heeft dat wapen dezen goeden roep niet alleen weten staande te houden, maar heeft denzelfden steeds verhoogd.

De groote lof, haar gedurig in de oorlogen in Duitschland, Rusland, Frankrijk, maar voornamelijk in Spanje, door kundige en onbevooroordeelde bevelhebbers, en dikwerf door *Napoleon* zelve, toegezwaid, hadden zij toch aan niets anders te danken, dan aan de leiding van het onderwijs, bij de vorming der manschappen, gegeven.

Dat zelfde zelfsvertrouwen in hun wapen, voerde de jeugdige Artillerie in het jaar 1830, voor de eerste maal na 15 jaren, waarin dezelve als het ware, geheel vernieuwd was geworden, onverschrokken in het vuur, en menigvuldige voorbeelden zoude men kunnen aanhalen, als bewijs, dat juist dit zelfsvertrouwen haar eenen voorbeeldigen moed inboezemde, die haar alle gevaren deed trotseren.

Zoo zag men ook eenige oude soldaten der Infanterie, vooral onder de Grenadiers, op de kracht en uitwerking

van hun wapen, en op hunne geoesfendheid in de behandeling van hetzelfde vertrouwende, moedvol hunne verscholene vijanden, als de jager het wild, bekruipe en nedervellen.

Bij de Artillerie is dit zelfsvertrouwen echter algemeen, en is datgene geworden, hetwelk de Franschen, eigenaardig genoeg, door de woorden *esprit de corps* uitdrukken. Meer dan waarschijnlijk moet men de de grondoorzaken daarvan zoeken in de leiding van het onderwijs.

Het is dus van belang, deze leiding na te gaan, om te onderzoeken in hoeverre dezelve zoude kunnen strekken, deze bij het onderwijs in de behandeling der kleinere vuurwapenen zou kunnen gevolgd worden.

Het grootste voordeel, dat bij de leiding van het onderwijs in de onderscheidene rigtingen van het geschut, aan den onderwijzer wordt aangeboden, is het middel van *onderzoek*, om zich te kunnen overtuigen, of de recruct de mondelinge voordragt begrepen heeft, en dit voordeel ligt in het werktuigelijke van het wapen zelve. Naar de voorgedragene grondbeginselen, rigt de kanonnier het stuk, dat hij mede bedient, op een aangewezen voorwerp en op eenen veronderstelden afstand, welke hem door den onderwijzer wordt aangegeven. Na dit, volgens zijn beste weten, bewerkstelligd te hebben, blijft het stuk in de gegevene rigting liggen, en geeft alzoo aan den onderwijzer de gelegenheid te onderzoeken, of de man de theoretische grondbeginselen, mondeling voorgedragen, in praktijk heeft weten te brengen. Door gedurig hierop terug te komen, door op verschillende opgegevene vermeende afstanden te rigten, door gedurige verificatie van den kant des onderwijzers, verkrijgt eindelijk de kanonnier eene zekere hebbelijkheid, welke ten laatste in eene onmisbare gewoonte overgaat.

In de laatste tijden heeft men het nut, om op aangewezen afstanden, op een aangewezen doel, snel en goed te rigten, bij den kanonnier tot eene werktuigelijke gewoonte te doen worden, meer en meer ingezien, en men heeft zelfs daarnaar het nieuw reglement eenigzins gewijzigd.

Het *laden*, dat vroeger bij de gewone exercitiën met het geschut, wel eens als eerste hoofdvereischte van de kennis der bediening werd aangezien, en waarbij men met naauwgezetheid op de juiste bewegingen en tijdmaat lette, moest in later tijd plaats maken voor de grondbeginselen der rigtingen, en werd dusdoende, wel niet als nevenzaak, maar als tweede hoofdvereischte aangemerkt. De aandacht van den onderwijzer moest wel onverdeeld op alle bewegingen, doch voornamelijk op het goed nakomen van de gegevene grondbeginselen der rigtingen op verschillende afstanden, gevestigd zijn. De aard van het onderwijs kreeg daardoor eene andere strekking.



Het kommando, waarop de lading van het veldgeschut wordt ten uitvoer gebragt, herinnerde telkens aan die strekking, daar het doel, het kommando, bij elke nieuwe lading vooraf gaat: *OP (zoo veel) PAssen - LAAD!* geeft dan aan den man, die rigten moet, den afstand op, waarop hij het stuk op een (op zekeren afstand geplaatst) klein doel, moet rigten; een kommando, dat niet alleen de aandacht van den rigter, maar ook die van eenen tweeden man (die belast is met het omdraaijen en opzetten van den kern-ring) bezig houdt.

Door de dagelijks herhaalde exercitiën; door de gedurige verwisseling van nummers der bedienings-manschappen in de uren van oefening, waardoor elk man, drie à vier, en somtijds meerdere keeren in het exercitie-uur de post van rigter en opzetter waarneemt, door het gedurig afwisselen in het opgeven der afstanden, en door onophoudelijke verificatie der rigtingen, wordt deze kennis aan den kanonnier volkomen eigen; zoodat hij eindelijk, bij het opgeven der afstanden, waarop hij rigten moet, deze als het ware werktuigelijk goed verrigt.

De gewoonte om in elk exercitie-uur, een gedeelte daarvan voor het theoretisch onderwijs, in de *benamingen der onderscheidene deelen, waaruit het stuk en het voerwazen is zamengesteld; maar voornamelijk in de opnoeming der onderscheidene schoten, en derzelve wijze van rigten, en het beoordeelen van afstanden met het bloote oog* moet aangemerkt worden, als het krachtigste hulpmiddel tot het verkrijgen van wapenkunde en tot bereiking der grootste geoefendheid in de praktijk.

Theorie en praktijk houden alzoo bij de Artillerie, in hunne dagelijksche oefeningen, eenen gelijken tred, en beide vormen den man tot datgene, waartoe hij eigenlijk bestemd is.

Het praktische weten volgens theoretische grondbeginselen, is dus het hoofddoel bij deze oefening; het laden ingevolge de voorschriften, het nevendoel, waarin men den kanonnier eene werktuigelijke geoefendheid doet verwerven.

Zoo *Spectator* zich niet vergist, zijn de bemoeijingen van den Kolonel *List*, aan wien de Nederlandsche Artillerie zoo veel te danken heeft, voornamelijk daarheen gerigt geweest, om het onderwijs in de bediening van het geschut, bijzonderlijk van het veldgeschut, deze strekking te geven.

De jaarlijksche praktische Artillerie-oefeningen met het schieten naar de schijf, hebben ook de blijken opgeleverd, welke uitwerkselen de beoefende strekking van het onderwijs op de afrigting van den man gehad heeft. Voornamelijk heeft men zich bij de gezwinde bewegingen naar de schijf, kunnen overtuigen, dat het

juist rigten eene werktuigelijke gewoonte bij den kanonnier werd, daar juist bij zoodanige bewegingen, waarbij bijzonderlijk de rijdende batterijen, de afstanden in eenen ongelooflijk korten tijd aflegden, en naauwelijks in batterij gekomen, er ook schoten vielen — juist bij die bewegingen — dikwerf het grootste aantal doeltreffende schoten werd opgemerkt, in tijdsippen, dat het denken, van den kant des rigters, en verificatie, van den kant des onderwijzers, niet doenlijk was.

Om het hierboven voorgedragene in weinige bewoordingen uit te drukken, kan men zeggen: dat de hoofdbedoeling der oefeningen, in het bedienen van het geschut, gedurende maanden lang herhaald, strekt, om den kanonnier theoretisch en praktisch voor te bereiden, om twee keeren in het jaar, namelijk eene keer met langzame, en eene keer met gezwinde bewegingen, naar de schijf te doen schieten; in de eerste plaats, om hem de overtuiging te geven, dat de hem eigen geworden grondbeginselen de ware zijn, die hem tot zijne roeping bekwaam gemaakt hebben; tweedens, om hem de kracht van zijn wapen en deszelfs uitwerking te leeren kennen, en hem alzoo op dat wapen vertrouwen in te boezemen.

En het is juist deze strekking, die *Spectator* in het te geven onderwijs, bij de bediening van het klein geweer, wilde doen voorzitten, zonder het onderwijs in de behandeling der ladingen en tot het verkrijgen van regelmatigheid in de overige bewegingen te benadeelen.

#### PLAATS GEHAD HEBBENDE PROMOTIEN, BIJ HET LEGER.

VOLGENS Z<sup>r</sup>. M<sup>s</sup>. BESLUIT VAN DEN 5<sup>den</sup> JUNIJ 1832, n<sup>o</sup>. 21.

##### *Bij de afdeeling Grenadiers:*

Tot 1ste luits.: de 2de luits. G. G. Staring, P. J. Menningh, O. M. Reijers, J. van Haeften, C. W. J. Blom, P. Boellaard, C. B. Siborgh, J. H. Engelbregt en E. C. A. Schönstädt, allen van de afdeeling.

##### *Bij het 1<sup>ste</sup> bataillon Jagers:*

Tot kapit., den 1sten luit. F. J. Muller Massis, van het bat.  
Tot 1ste luits.: de 2de luits. A. Paets, S. J. P. Keuchenius, G. H. J. de Ponthier, L. A. de Sturler de Frinisberg, J. A. Veenhuysen en C. de Bylandt, respectievelijk van het bataillon.  
Tot 2de luits. honorair, om als zoodanig, gedurende den tegenwoordigen oorlog, zonder genot van tractement, te dienen, de vrijwilligers bij het bat., Mr. W. F. Gevers Deynoot en Mr. R. C. Baron d'Ablaing van Giessenburg.

##### *Bij het 2<sup>de</sup> bataillon Jagers:*

Tot 1ste luits.: de 2de luits. J. H. Schuack, C. D. van Naerssen, K. W. A. van Leschen en A. Bladergroen, respectievelijk van het bataillon.

##### *Bij de 2<sup>de</sup> afdeeling Infanterie:*

Tot majoor, den kapitein L. Beukman, van de afdeeling, en thans kommanderende het 2de bat. van de 1ste afd. Noord-Brabandsche schutterij, onder bepaling, dat hij in zijnen nieuwen rang wederom bij de gemelde 2de afd. inf. dienst zal doen.  
Tot kapiteins: de 1ste luits. F. C. Wenniger, van de afd.; F. L. de Pauly, van de 12de afd. inf.; den 1sten luit.-adj. J.

L. Coenegracht, van het 1ste bat. jagers, en den 1sten luit. G. A. de Beer Lycklama a Nycholt van de afd.

Tot 1sten luit.-kwartierm., den 2den luit.-kwartierm. M. Wegkamp, van de afd.

Tot 1ste luits.: de 2de luits. J. van der Kaa en D. G. van Altena, beiden van de 9de afd. inf., alsmede A. W. H. von Albach, van de 18de afd. inf.

Tot 2de luits.: den serg.-majoor D. H. Hardenberg, van de afd. grenadiers; en de serg. F. K. Scheurer, van de 12de, en L. J. Schorrer, van de 18de afd. inf.

Tot 2den luit. honorair, om voorloopig, zonder genot van traktement, te dienen, den serg. bij die afd. R. M. Daendels.

#### Bij de 5de afdeling Infanterie:

Tot kapit., den 1sten luit. H. L. de Pruyssenaere, van de afd. gren. Tot 1ste luits.: de 2de luits. J. H. van der Dussen, van de 9de afd. inf.; P. P. Rink, J. A. H. de Lannoy en F. Knepers, respectievelijk van de afd.

Tot 2de luits.: de serg. L. J. J. Kern en J. M. de Pruyssenaere, beiden van de afd.; J. D. Meijer, van de 2 afd. inf.; den kadet-serg. F. T. Engelenburg, van de militaire akademie, en tijdelijk dienende bij de 7de afd. inf.; de serg. M. D. van Loo, van de 7de, L. A. Ampt en J. D'Isay, beiden van de 9de afd. inf.; mitsgaders de serg.-majoor J. Hempelman, van de 10de, A. J. Jaumenne, van de 12de, J. F. Sorg, van de 13de en A. van Bouwhuyzen, van de 14de afd. inf.

#### Bij de 7de afdeling Infanterie:

Tot kapit.: de 1ste luit. J. van Driel en H. Mulder, beiden van de afd.; L. P. A. de Jacoby, van de afd. grenad. en J. A. van Alphen Zeewold, van de afd.

Tot 1ste luits.: de 2de luits. P. C. de Wiese en L. G. Worbert, beiden van de afd.; J. Campbell, van de 8ste en L. W. Hassley, van de 5de afd. inf.; N. Macleod, C. van der Werven Schuller en C. Eberhardt, respectievelijk van de afd.

Tot 2de luits.: den serg. L. P. W. J. de Roy van Zuidewijn, van de 2de afd. inf.; den kadet-serg. K. H. Palm, van de milit. akademie, en tijdelijk dienende bij de 5de afdeling infanterie: den vaandeldrager W. L. Schepens, alsmede van de 5de afd. infanterie; den serg. majoor A. L. van Loon, van de 9de, den serg. titulaire J. C. Livingston, van de 12de, den serg.-majoor J. C. de Feyfer, van de 13de, den adj.-onderoffic. C. J. Booms, van de 14de, de serg. A. Ophorst van Duyn en C. Somerenbrand, beiden van de 17de, mitsgaders den fourrier K. H. Glimmerveen, van de 18de afdeling infanterie.

(Het vervolg der promotiën in N°. 33.)

## Uerscheidenheden.

### LEGER- (VREEMDE) BERIGTEN.

#### RUSLAND.

PETERSBURG, 11 Mei.

Tot de hoogstgewigtige nieuwe inrigtingen, welke men in Rusland thans zoekt in te voeren, behoort ook, op eenige wijzigingen na, het Pruisische *Landwehr stelsel*, waarbij elke Rus, uitgenomen de staats-beambten, dienstpligtig zoude worden. Wanneer dit stelsel ingevoerd zal zijn, rekent men dat ons leger, in tijd van oorlog, 1,200,000 man in het veld zoude kunnen brengen, met eene reserve van 250,000 man.

#### BELGIE.

BRUSSEL, 6 Mei.

Onze artillerie bestaat thans uit 15 compleet georganiseerde

batterijen, waarvan er 14 tot de velddienst bestemd zijn; de 15e batterij is voor de vesting Antwerpen bestemd. Elke batterij bestaat uit 8 stukken, waarvan 2 houwiters en 6 kanons, totaal 120 veldstukken (12 en 6 ponders en houwiters van 24 pond ijzer of 15 Nederl. duimen). Verder tellen wij, behalve het korps *maréchaussées* en de koninklijke guides, 5 regimenten kavallerie, namelijk: 2 regimenten ligte ruitery (chevaux legers) 2 regimenten lanciers en 1 regiment kurassiers. Over het algemeen zal onze kavallerie, maar vooral de guides en kurassiers, zeer (zoo men verzekert met de helft) vermeerderd worden. De infanterie bestaat uit 12 regimenten van linie, 3 regimenten jagers te voet, één legioen vreemdelingen en twee vrijkorpsen. Wanneer men bij het staand leger de 25,000 man mobiele burgerwachten rekent, dan telt hetzelfde ongeveer 80,000 man. De goede organisatie van onze infanterie hebben wij te danken aan de verdienstelijke fransche luitenant generaals *Grundler* en *Deprez*; die der artillerie aan den franschen (thans belgischen) Generaal *Evain*. De organisatie van dit laatste wapen laat echter nog veel te wenschen overig, vooral wat de afrioting der treinsoldaten (stukkenrijders) en de paarden aanbetreft. Deze zelfde aanmerking zou men bij onze kavallerie kunnen maken, die, alhoewel goede paarden hebbende, echter zeer slecht toegereden zijn, en waarvan de manschappen, eenige oude kavaleristen uitgezonderd, geen gebruik van hunne wapens weten te maken.

#### ENGELAND.

LONDON, 20 Mei.

De staten van de laatste telling onzer militaire magt in het vereenigd koninkrijk, met uitsluiting der troepen welke zich in de kolonien bevinden, bedroegen op den 1en januarij 1832 de navolgende getallen sterkte: Het geregeld leger (in tijd van vrede) 51,571 man; de regimenten artillerie 4,589 man (van alle rangen); marine, buiten dienst: 4,324 (van alle rangen); staf: 2,697 (van alle rangen; vrijwilligers van alle rangen 20,399; vrijwilligers uit Ierland van alle rangen 31,422; gendarmerie in Ierland 7,367. Te zamen eene sterkte van 122,369 man.

#### FRANKRIJK.

PARIS, 28 Mei.

In den loop dezer maand zijn benoemd en in dienst gesteld, 12 ordonnans officieren voor den persoon des konings; waarvan 2 bataillons- en 1 eskadrons-chefs en 9 kapiteins, en 4 ordonnans officieren voor den persoon des Hertogs van Orleans, namelijk: 3 Kapiteins en 1 Luitenant.

## ERRATA.

In den Staat I, behoorende bij het verslag van den *tocht naar Palembang* (zien°. 11), zijn de volgende drukfouten ingeslopen:

Fregat Dageraad, staat: gewapend met 16 kanons a 18 ff; moet zijn: 26 kanons a 18 ff.

Korvet Zeepaard, staat: gewapend met 20 kanons a 30 ff; moet zijn: 20 karonnades a 30 ff.

Hulk Nassau, staat: gewapend met 28 kanons a 8 ff; moet zijn: 28 kanons a 24 ff